

OKUL ÖNCESİNDE GERİ DÖNÜŞÜM KAVRAMI: AİLE KATILIMLI PROJE TABANLI BİR PROGRAM ORNEĞİ

Arş.Gör. Duygu Şallı
Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ABD
duygu.salli@marmara.edu.tr

Arş.Gör.Dr. Asude B. Dađal
Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ABD
asudebd@marmara.edu.tr

Öğr. Gör. Elif K. Küçüköđlu
Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ABD
ekurtulus@marmara.edu.tr

Öğr. Gör. Şennur S. Niran
Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği ABD
sennursoh@marmara.edu.tr

Yrd.Doç.Dr. Gülçin Tezcan
Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
Sinema Televizyon Bölümü
gtezcan@marmara.edu.tr

Özet

Erken dönemlerde çocukların çevrelerine karşı farkındalık yaratmak, duyarlılıklarını arttırmak için somut deneyimler sağlamak çevre eğitiminin önemli basamaklarından geri dönüşüm kavramıyla mümkün olabilmektedir. Geri dönüşüm kavramının kalıcılığını sağlamak amacıyla geliştirilen aile katılımlı proje tabanlı programın 60-72 aylık çocuklara etkilerini incelemek için ön-test ve son-test kontrol gruplu deneysel araştırma modelli çalışma yürütölmüştür. Çalışma 2010-2011 eğitim yılında M.Ü. Prof.Dr. Ayla Oktay Okul Öncesi Eğitim Uygulama Birimi'ne devam eden 15'i kontrol, 15'i deney grubu olmak üzere 30 çocukla sürdürölmüştür. Çocuklar aileleriyle sunumlar hazırlamışlar, süreç içinde bir canlandırma filmi çekmişlerdir. Program uygulamalarının öncesinde ve sonrasında Geri Dönüşüm Kontrol Listesi ve Geri Dönüşüm Deđerlendirme Formu ile veriler toplanmış; programın etkisini belirlemek amacıyla non-parametrik Mann Whitney-U Testi, Kruskal Wallis-H Testi ve Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, aile katılımlı proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla hazırlanan geri dönüşüm programına katılan deney grubundaki çocukların geri dönüşüm kavramı kazanımının, kontrol grubundakilere göre daha fazla geliştiiği ve programın etkili olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Geri Dönüşüm, Proje Tabanlı Öğrenme, Aile Katılımı

THE CONCEPT OF RECYCLING IN PRE-SCHOOL: EXAMPLE OF A PROJECT BASED FAMILY INVOLVEMENT PROGRAMME

Abstract

In early childhood, raising the childrens' awareness about their environment, providing concrete experiences to increase their sensitivity is possible with recycling concept which is an important step of environmental

education. Pre-test and post-test control group experimental research model was used to examine the effects of the project based family involvement programme on 60-72 month children, which is developed to provide the permanence of the recycling concept. The study was conducted in 2010-2011 training period with 30 students, 15 of which were control group and the other 15 were experimental group from M.Ü. Prof.Dr. Ayla Oktay pre-School. The children prepared presentations with their families and shooted an animation film. Before and after the programme applications the data was collected via recycling control list and recycling evaluation form. To examine the effect of the programme non-parametric Mann Whitney-U Test, Kruskal Wallis-H Test and Wilcoxon signed ranks test were used. In conclusion, it was found that the gain of recycling concept in experimental group developed more than those in the control group, and the programme was effective.

Key words: Pre-school, recycling concept, project based learning, family involvement

GİRİŞ

Okul öncesi eğitim çocuğun doğumundan ilköğretime başlayıncaya kadar olan tüm yaşantılarını içeren bir eğitim sürecidir. Bu dönem çocuğun gelişmesinin en hızlı olduğu ve öğrenme kapasitesinin en yüksek olduğu dönemlerden biridir. Öyleyse bu dönemde, çocuğa verilenlerle çeşitli nedenlerle verilemeyenlerin onun ilerdeki gelişmesi açısından etkisinin büyük olduğu söylenebilir (Oktay,2005, s.11).

Çocukların eğitiminde aile ve okulun katkısı inkar edilemez bir gerçektir. Hem aile hem de okulun çocukların sosyalleşmesine katkıda bulunduğu bilinmektedir. Çocukların sosyalleşmesi ilk olarak ailede başlamakta ve öğrenilen beceriler ilk olarak aile ortamında uygulanmaktadır. Çocukların iletişim becerilerini ve diğer sosyal becerileri ilk olarak ailede öğrendiği düşünüldüğünde, anne-baba çocuk etkileşiminin önemi ortaya çıkmaktadır (Kocabaş).

Öyleyse, aile ve okulun en önemli görevlerinden biri, çocuklarımızı iyi bir geleceğe hazırlayacak gerekli davranışlar, değerler, bilgiler ve beceriler ile donatmaktır. İşte şimdi erken çocukluk eğitimcilerinin çevresel sorunlara yönelik toplumsal endişelere yetişip ayak uydurma ve bir farklılık yaratma kapasitemizin olduğu alanlarda liderlik rolü üstlenme zamanıdır (Davis,1998, s. 117-123). Bunu yaratmak için en uygun zaman ise; çocukların hareket ve düşünceleri bakımından sürekli bir gelişme içinde buldukları, onların merak duyarak çevreyi tanımaya çalışmaları bilimsel sürecin özünü oluşturan araştırma, sorgulama ve keşfetme becerilerini kullandıkları ve geliştirdikleri zaman dilimi olan okul öncesi dönem olmalıdır (Köksal, Alpogut, 2004, s.214). Bu çerçevede bakıldığında; insan, doğa ve çevre arasındaki uygun bağlantıyı yaratmanın gerekliliği ve bu konuda kapsamlı bir eğitim verilmesi de okul öncesi yaşı kadar küçük çocukları içermelidir (Domka,1998, pp. 258).

Çocukların erken dönemde gelişim özellikleri dikkate alındığında verilecek çevre eğitimi, çocukların bilişsel gelişmelerine katkıda bulunurken, okul öncesi dönemdeki fen eğitime yönelik olumlu tutum geliştirmelerine olanak sağlayacaktır. Okul öncesi dönemde çocuklara sağlanamayan canlı-merkezli çevre eğitimi ileri yaşlarda verilse dahi olumlu çevre tutumu geliştirmede beklenen etkiyi yaratmayabilir. (Taşkın,Şahin,2008,s.1). Ancak erken yaşlarda kendisiyle, çevresiyle doğayla yaşadığı olumlu deneyimleri, dünyayı değerlendiriş biçiminin temellerini oluşturacaktır (Karmozyn, Scalise, Trostle,1993, pp. 225-230).

Günümüzde, popüler bir yaklaşım olarak kullanılan ve uzun bir geçmişe sahip olan, John Dewey'in eğitime ilişkin görüşleri doğrultusunda şekillenen proje yaklaşımı, çocuğun çeşitli kaynakları kullanarak grup içinde işbirliğine dayalı, derinlemesine araştırma ve inceleme yapma becerilerini geliştirmektedir (Anlak, 2004, s.17). Çocukların yaparak yaşayarak, probleme çözüm üreterek, deneyerek, sonuçları bizzat görerek katılacakları proje yaklaşımıyla hazırlanan bir program sürecine aileleriyle katılmalarının etkili olacağı düşünülmektedir; çünkü çocuk ailesiyle bir bütündür. Okul öncesi eğitimin hedefleri belirlenirken, çocuk tek başına düşünülmemeli başarılı bir okul öncesi eğitim için okul aile işbirliği de sağlanarak anne baba da eğitim kapsamına alınmalıdır. Bu bağlamda Cavkaytar'a göre okul aile işbirliği çocukların sağlıklı gelişmelerini sürdürebilmesi için okula hazırlanma amacıyla düzenlenen eğitim etkinliklerini gerçekleştirmek için okul personeli ve aile bireylerinin birlikte çaba göstermesidir (Kaya,2002). Bütün bunlara dayanarak aile katımlı proje tabanlı öğrenme yaklaşımından

faaydalanarak çocukların çevreyle ilgili sorunları idrak edip çevre kavramlarından biri olan geri dönüşüm kavramı hakkında bilgi sahibi olmaları beklenmektedir.

Morgil ve arkadaşları (2004) ise; proje tabanlı öğrenmenin çevre eğitimi üzerine etkilerini inceledikleri çalışmalarında, çevre problemleri konusundaki proje tabanlı eğitimin öğrenci bilgi seviyesini ve çevre bilincini arttırdığını gözlemlemişlerdir.

Thomas (2000) proje tabanlı öğrenimin öğrencide katılımı attırdığını, özgüveni geliştirdiğini ve öğrenime karşı daha hoşnut yaklaşımlarda bulunduğunu, iletişim kurma ve problem çözme becerilerini geliştirdiğini belirtmiştir.

Ayrıca Comer, Haynes, Reynolds'un yaptıkları araştırmalara göre çocukların etkili öğrenmelerinin aile katılımının önemli katkısı olduğu, ev ve okul ortamındaki becerilerin tutarlı gelişim göstermesi konusunda katkı sağlamıştır. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar doğrultusunda; okul öncesi kurumlara devam eden 60-72 aylık çocuklara proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla hazırlanan geri dönüşüm programı aile katılımı ile uygulanarak çocuklarda geri dönüşüm kavramının kazandırılması araştırmacının problemini oluşturmuştur.

Amaç

Araştırmacının temel amacı; 60-72 aylık çocuklara yönelik proje tabanlı geridönüşüm programının etkisinin belirlenmesidir.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin uygulama öncesi ve uygulama sonrası geri dönüşüm bilgi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Deney grubu öğrencilerinin öğretmenleri ile kontrol grubu öğrencilerinin öğretmenlerinin çocuklarının geri dönüşüm bilgileri hakkındaki görüşlerinin uygulama öncesinde ve uygulama sonrasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırma deneysel modellidir. Deneysel model araştırmacının kontrolü altında değişkenler arasındaki neden-sonuç ilişkilerini keşfetmek için gözlenmek istenen verilerin üretildiği araştırma alanıdır (Büyüköztürk, 2000; Karasar, 2005; Sencer, 1978). Araştırmada gerçek deneme modellerinden öntest-son test kontrol gruplu model kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmacının çalışma grubunu 2010-2011 eğitim ve öğretim yılı bahar döneminde İstanbul ilinin Kadıköy ilçesinde yer alan Marmara Üniversitesi Prof. Dr. Ayla Oktay Uygulama birimine devam eden 60-72 aylık 30 çocuk oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada geri dönüşüm kavramı kontrol listesi çocuk ve öğretmen olmak üzere iki farklı ölçme aracı kullanılmıştır. Bu araçlar aşağıda sırasıyla tanıtılmıştır.

Geri Dönüşüm Kavramı Kontrol Listesi (Çocuk): Araştırmacı tarafından 48-72 aylık çocukların geri dönüşüm kavramını ölçmeye yönelik hazırlanmış olan kontrol listesi 2 tanesi resimli olmak üzere toplam 10 sorudan oluşmaktadır. Kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınmıştır. Güvenirliliği için Kuder Richardson testi yapılmış; KR:20; 79 olarak belirlenmiştir.

Çocuk Geri Dönüşüm Kavramı Kontrol Listesi (Öğretmen): Araştırmacı tarafından 48-72 aylık çocukların geri dönüşüm kavramını ölçmeye yönelik öğretmenler için hazırlanmış olan kontrol listesi toplam 21 sorudan oluşmaktadır. Kapsam geçerliliği için uzman görüşü alınmıştır. Güvenirliliği; Cronbach Alpha testi uygulanmış Alpha; 957 olarak belirlenmiştir.

Uygulama

Çalışma erken dönemde geri dönüşüm kavramının kazandırılması amacı ile düzenlemiştir. Atık gıdalar, kıyafetler, kağıtlar, camlar, kutular proje programında yer alan geri dönüşüm konularıdır.

Proje kapsamında öncelikli olarak aileler yapılacak çalışmaların içeriği hakkında bilgilendirilmiş, eve gönderilen bir formla her aileden kendisi için uygun tarihleri 3 alternatifle belirtmesi istenmiştir. Geri dönen formlar üzerinden ailelerin tercihleri dikkate alınarak uygulama takvimi oluşturulmuş ve ailelere yapılan bir toplantı ile yazılı olarak verilmiştir. Toplantı sırasında ailelere çalışma takviminin yanı sıra uygulama süreci ile ilgili de bilgi verilmiştir. Ailelerden kendileri için belirlenmiş olan geri dönüşüm konusu hakkında çocukları ile birlikte araştırma yapmaları istenmiştir. Günlük yaşamda malzemenin nasıl kullanıldığı, nasıl kullanılması gerektiği, ihtiyacımız kalmadığında, artık kullanılamaz hale geldiğinde neler yapılabileceği ve nasıl geri dönüştürülebileceği hakkında çocuklarıyla tartışmaları, örnekler oluşturmaları, fotoğraf, dergi, broşür vb edinmeleri önerilmiştir. Ailelere çocukları ile elde ettikleri görselleri sunuma dönüştürüp ve çocukları ile birlikte sınıfta paylaşmak üzere hazırlamaları söylenmiştir. Çalışmaları sürecinde ayrıca rehberlik alabilecekleri belirtilmiştir. İlk sunum öncesinde çocuklara ve öğretmene Geri Dönüşüm Kavramı Kontrol Listeleri uygulanmış ve ön test verileri elde edilmiştir. 15 hafta boyunca çocukların yaptıkları sunumlar eşliğinde ailelerin katılımıyla proje sunumları yapılmış, gelen broşür ve fotoğraflarla sınıfta yer alan Geri Dönüşüm köşesi oluşturulmuştur. Aileler ve çocukların sunumları tamamlandığında çocuklarla bir senaryo oluşturulmuş ve canlandırma filmi çekilmiştir. Proje uygulama sürecinin bitiminde örneklem grubundaki öğretmen çocuklara son test uygulaması yapılmış; ayrıca ailelere çocukların hazırladığı canlandırma filmi ile ilgili bir gösterim düzenlenmiştir.

BULGULAR

Tablo1: Deney ve Kontrol Grubundaki Çocukların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

cinsiyet	kontrol		deney	
	N	%	N	%
kız	6	50	8	53,3
erkek	6	50	7	46,7

Tablo 1’de araştırmaya katılan çocukların demografik özellikleri incelendiğinde; kontrol grubu çocukların % 53,3’ü kız, % 46,7’si erkek, deney grubu çocukların % 50’si kız, % 50’si erkek olduğu görülmektedir. Aşağıda deney ve kontrol grubunda yer alan çocukların homojen dağılımlarına ilişkin tablo yer almaktadır.

Tablo 2: Deney ve Kontrol Gruplarındaki Çocukların Öğretmen Formu Geri Dönüşüm Öntest Puanlarının Mann-Witney U Sonuçları

grup	N	Mean Rank	Sum of Ranks	Mann-Whitney U	p
KONTROLöntest	12	11,88	154,50	63,500	,117
DENEYöntest	15	16,77	251,50		
Toplam	28				

Tablo 2’den görülebileceği gibi ölçme aracının deney ve kontrol gruplarının ön puanlarını karşılaştırmak amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklar olmadığı anlaşılmıştır (U=63,500; p>0.05).

Tablo 3: Deney ve Kontrol Gruplarındaki Çocukların Çocuk Formu Geri Dönüşüm Öntest Puanlarının Mann-Witney U Sonuçları

grup	N	Mean Rank	Sum of Ranks	Mann-Whitney U	p
KONTROLöntest	12	16,38	196,50	61,500	,152
DENEYöntest	15	12,10	181,50		
Toplam	27				

Tablo 3'den görülebileceği gibi ölçme aracının deney ve kontrol gruplarının ön puanlarını karşılaştırmak amacıyla yapılan Mann Whitney U testi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı farklar olmadığı anlaşılmıştır (U=61,500; p>0.05).

Yukarıda yer alan sonuçlar çalışma grubunda yer alan öğrencilerin (kontrol grubunda ve deney grubunda) geri dönüşüm öğretmen ve geri dönüşüm çocuk formları açısından homojen dağıldığını göstermektedir.

Bu nedenle her iki grupta burada yapılmış olan çalışmanın çalışma grubunu oluşturabilme niteliğindedir.

Aşağıda yer alan tablolar, kontrol ve deney gruplarının öntest ve sontest sonuçlarına yer vererek hazırlanmış olan aile katımlı proje yönteminin çocuklara "geri dönüşüm" kavramının kazandırılmasındaki etkililiğini göstermektedir.

Tablo 4: Kontrol Gruplarındaki Çocukların Öğretmen Formu Geri Dönüşüm öntest-sontest Puanlarının Sonuçları

	N	Mean Rank	Sum of Ranks	z	p
Negative Ranks	2 ^a	4,00	8,00	-2,232	,026
Positive Ranks	9 ^b	6,44	58,00		
Ties	1 ^c				
Toplam	12				

Tablo 4'ten anlaşılacağı gibi, kontrol grubunda öğrencilerin geri dönüşüm kavramına ilişkin bilgilerinin öğretmenler açısından ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur (z=-2,232; p<0.26).

Elde edilen bulgular, kontrol çalışma grubundaki öğrencilerin geri dönüşüm kavramına ilişkin bilgilerinin öğretmenlerin düşüncelerine göre geliştiği yönündedir.

Tablo 5: Kontrol Gruplarındaki Çocukların Çocuk Formu Geri Dönüşüm öntest-sontest Puanlarının Sonuçları

	N	Mean Rank	Sum of Ranks	z	p
Negative Ranks	8 ^a	5,62	45,00	-1,813	,070
Positive Ranks	2 ^b	5,00	10,00		
Ties	2 ^c				
Total	12				

Tablo 5'te görüldüğü gibi, kontrol grubunda öğrencilerin geri dönüşüm kavramına ilişkin bilgilerinin ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmamıştır (z=-1,813; p<0.70).

Elde edilen bulgular, kontrol çalışma grubundaki öğrencilerin geri dönüşüm kavramına ilişkin bilgilerinin uygulanan geleneksel programla gelişmediği yönündedir.

Tablo 6: Deney Grubundaki Çocukların Öğretmen Formu Geri Dönüşüm öntest-sontest Puanlarının Sonuçları

	N	Mean Rank	Sum of Ranks	z	p
Negative Ranks	1 ^a	1,00	1,00	-3,352	,001
Positive Ranks	14 ^b	8,50	119,00		
Ties	0 ^c				
Total	15				

Tablo 6'da görüldüğü gibi, deney grubunda öğrencilerin geri dönüşüm kavramına ilişkin bilgilerinin öğretmenlerin düşüncelerine göre ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($z=-3,352$; $p<0.001$).

Elde edilen bulgular, deney çalışma grubundaki öğrencilerin geri dönüşüm kavramına ilişkin bilgilerinin öğretmenlerin düşüncelerine göre de uygulanan aile katımlı proje yöntemiyle geliştiği yönündedir.

Tablo 7: Deney Grubundaki Çocukların Çocuk Formu Geri Dönüşüm öntest-sontest Puanlarının Sonuçları

	N	Mean Rank	Sum of Ranks	z	p
Negative Ranks	1 ^a	5,00	5,00	-3,142	,002
Positive Ranks	14 ^b	8,21	115,00		
Ties	0 ^c				
Total	15				

Tablo 7'de görüldüğü gibi, deney grubunda öğrencilerin geri dönüşüm kavramına ilişkin bilgilerinin ön test ve son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($z=-3,142$; $p<0.002$).

Elde edilen bulgular, deney çalışma grubundaki öğrencilerin geri dönüşüm kavramına ilişkin bilgilerinin uygulanan aile katımlı proje yöntemiyle geliştiği yönündedir.

SONUÇ

Araştırmada aile katımlı proje yönteminin 60-72 ay grubundaki çocukların geri dönüşüm kavramını farketmelerini sağlamalarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aile katımlı proje yönteminin kullanıldığı deney ve geleneksel öğretim yöntemlerinin uygulandığı kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin "geri dönüşüm" kavramına yönelik programına başlamadan önce ve başladıktan sonra geri dönüşüm kavramına yönelik bilgilerini belirleyen ölçme aracının öğretmen ve öğrenci formları uygulanmıştır. Öğrencilerin bu testlerden aldıkları puanlara göre sıra ortalamaları ve sıra toplamları belirlenmiş, aradaki fark Mann-Whitney U ile ve Wilcoxon testleri ile sınanmıştır.

Araştırmanın sonucunda, aile katımlı proje tabanlı öğrenme yaklaşımıyla hazırlanan geri dönüşüm programına katılan deney grubundaki çocukların geri dönüşüm kavramı kazanımının, kontrol grubundakilere göre daha fazla geliştiği ve programın etkili olduğu bulunmuştur. Şallı (2011) 48-60 aylık çocuklarla yaptığı proje tabanlı geri dönüşüm programında da benzer bulgular elde etmiştir.

Ergazakı, Zogza Ve Grekou (2009) 5-6 yaş grubundaki 28 çocuk ile biyolojik ayrışma süreci ve günlük atık yönetimi ile ilgili çalışma yapmışlardır. Araştırmalarında organik ve insan yapımı malzemelerin (a) ayrışma, (b) evde çöpe atılması ve oradan çöp kamyonuna aktarılışı (c) geri dönüşüm süreçleri ile ilgili yaşantılarına ilişkin

yarı yapılandırılmış görüşme formu ile veri toplamışlardır. Bulguları sonucunda çocuklar tarafından söz konusu konunun daha iyi anlaşılmasını teşvik etmek ve çevreye karşı sorumlu günlük uygulamalar yapabilmek için bir öğrenme ortamı ve hedeflerinin belirlenmesinin önemini vurgulamışlardır.

Maral (1984), Korkmaz (2002), Yaman (2000), Saban (2003)'ün proje tabanlı öğrenme yaklaşımının eğitim ortamlarında kullanımının anlamlı şekilde katkısı olduğunu ve başarıyı arttırdığını belirten çalışmaları araştırmada elde edilen sonuçlarla uyum göstermektedir. Ayrıca Oktay ve Polat Unutkan (2003) da aile ile işbirliği veya daha yaygın kullanılan deyişle aile katılımının, okulöncesi eğitim programının önemli bir parçasını oluşturması gerektiğini ve kurumda verilen eğitimin devamlılığının, ailenin çocuğunu daha iyi tanınması, program konusunda bilgi sahibi olabilmesi vb. nedenlerle mutlaka planlı olarak yapılmasının önemini vurgulamaktadır.

Toprak'ın 2007 yılında yapmış olduğu araştırması ve İmar'ın 2008 yılında yaptığı araştırmasının da araştırmayla benzer sonuçları bulunmaktadır. Bu sonuçlara göre; proje tabanlı öğrenme yönteminin uygulandığı öğrencilerin dersteki akademik başarıları geleneksel öğrenme yöntemlerinin kullanıldığı öğrencilerinin dersteki akademik başarılarından daha yüksek olduğu ve bu derse karşı tutumları ve başarıları arasında anlamlı bir fark bulunduğu saptanmıştır(Akt: Şallı, 2011).

Brooks (2004) aile katılımının çocuğun sosyalleşmesi ve akademik başarıları üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında, aile katılımına yer verilmesinin çocukların sosyalleşmesini ve akademik başarılarını artırdığı sonucuna varmıştır.

ÖNERİLER

Geri Dönüşüm kavramını temel alan aile katılımlı proje tabanlı program, çocukların her aşamasında yer aldıkları, canlandırma filmi geri dönüşüm kavramının pekişmesini sağlayan somut örneklerden biridir. Araştırmanın konusu itibari ile yapılan çalışma farklı bir yönü ile de fayda sağlamıştır. Aileler; çocuklarıyla birlikte sunumları hazırlarken bildikleri ancak uygulamaya koyamadıkları 'geri dönüşüm' ile ilgili uygulamaları, bu çalışmadan sonra daha bilinçli olarak uyguladıklarını ifade etmişlerdir. Bu tespit ile araştırma farklı bir boyutu ile ele alınarak, çevre duyarlılığının kazandırılmasına yönelik aile katılımlı proje çalışmaları gerçekleştirilebilir.

Not: Bu çalışma 25-27 Nisan 2013 tarihlerinde Antalya'da 28 Ülkenin katılımıyla düzenlenen "International Conference on New Trends in Education - ICONTE-2013"da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Anlak, Ş., Yılmaz, H. (2004). Kuramsal bakış açısıyla proje yaklaşımı. *Eurasian Journal of Educational Research*, 17,17

Brooks,J,E.(2004). Family İnvolveent In Early Childhood Education:A deccriptive Study Of Family İnvolveent Approaches And Strategies In Early Childhood Classrooms. Diisertation Abstracts İnternational. 2890 A. UMI no.3142799

Büyüköztürk, Ş. (2002). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Davis, J. (1998). Young children, environmental education, and the future. *Early Childhood Education Journal*, 26(2), 117-123

Domka, L. (1998). Environmental Education at Pre-school Faculty of Educational Studies, Department of Ecological Education. Adam Mickiewicz University in Poznań, POLAND, pp.258

Ergazaki, M. Zogza, V. Grekou, A. (2009) *From preschoolers' ideas about decomposition, domestic garbage fate and recycling to the objectives of a constructivist learning environment in this context* Rewiew of Math, Science and ICT Education Vol:3 No:1

Karmozyn, P., Scalise, B., Trostle, S. (1993). A Better Earth: *Let it Begin With me!* Childhood Education, v69, pp.225-230.

Köksal, E.A., Alpagut, B. (2004). *Okul Öncesi Fen Eğitiminde Cep Müzesine Bir Örnek*. Oya Ramazan, Rengin Zembat, Gülçin Güven, Özgür Şimşek, Kadriye Efe, Esin Dibek (Ed.), *1. uluslararası okul öncesi eğitim kongresi* (s.214). İstanbul: Ya-pa,

Oktay, A. (2005). Okul Öncesi Eğitimin Önemi ve Yaygınlaştırılması. Ayla Oktay, Özgül Polat Unutkan (Ed.), *Okul öncesi eğitimde güncel konular*. İstanbul: Morpa (s.11).

Oktay, A.ve Polat Unutkan, Ö. (2003) "Aile Katılımı", Erken ÇocukluktaGelisim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları

Şallı,D.(2011). *Proje Tabanlı Öğrenme Yaklaşımı ile 48-60 Aylık Çocuklara Geri Dönüşüm Kavramının Kazandırılması* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Taşkın, Ö. , Şahin, B. (2008). Çevre kavramı ve altı yaş okul öncesi çocuklar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23), 1

Thomas, J.W, Ph.D. (2000). A Review of research on Project-based learning *The Autodesk Foundation 111. McInnis Parkway San Rafael, California, USA*, pp.18,35

Yılmaz, Y., Yılmaz, Y. (2005). Parametrik olmayan testlerin pazarlama alanındaki araştırmalarda kullanımı: 1995-2002 arası yazın taraması. *Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, 3, 177-199.